

XXIV Tudu triatlon kutsub!

Traditsiooniline Tudu triatlon toimub tänavu 24.korda, seekord 4. augustil. Registreerimine Tudu mõisapargis kell 14.00-15.30, ärasõit võistlejatele 15.30. Võistlus algab Tudu järve lõunakaldal kell 17, kui antakse start umbes 800 m pikkusele ülejärve ujumisele. Järgneb 1,5 km jooksu mööda raba Tudu järve põhjakaldast kuni Tudu - Tudusilla tee ääres oleva Seljamäe õpperaja parklani. Seejärel 17 km rattasõitu mööda olemasolevaid teid Anguse ja Palasi kaudu kuni Sirtsi oja maantee sillani ja 5 km jooksu mööda olemasolevaid teid Sirtsi oja maanteesillast kuni finišini Tudu mõisapargis. Autasustamine toimub kell 19.30. Traditsiooniliselt on triatlonist osa võtnud 50-60 sportlast, vähemalt samapalju osalejaid loodame ka tänavu Tudus võistlemas näha.

Teadmiseks võistlejatele ja publikule

Ujumisel jälgi ohutust ja päästepaate. Soojusul kasuta jalatseid, mis ei tule jalast ära. Võidusõidurastatel võib rajal olla kummide purunemise oht-kiiver kohustuslik! Ratast vahetada ei tohi! Ratta ärapanek ja jooksu algus peab toimuma märgitud alas! Oma varustuse ja finišisse toimetamise eest lepitakse kokku korraldajatega. Austa kaasvõistlejaid ja kohtunikke! Kuna võistlus toimub osaliselt Tudusoo looduskaitseala territooriumil Järvesoo ja Tudusilla sihtkaitsevööndites ning Tudusoo piiranguvööndis, siis tuleb arvestada looduskaitsealade ja Tudusoo looduskaitseala kaitse-eeskirjas sätestatud piirangutega. Pealtvaatajatele on palve kasutada liikumiseks järve äärde ainult laudteed ning järve kaldal olevat jalgrada. Jalgsi läbitava rabalõigu ääres pealtvaatajaid ei viibi (v.a korraldajad). Päästepaatide vettelaskmis- ja maabumiskohana kasutatakse Tudu järve idakaldal olevat paadisilda, paadid tuuakse järve äärde jalgsi mööda laudrada. Tudusoo looduskaitsealal on mootorsõidukitega liikumine ja parkimine lubatud ainult teedel ja vastavalt tähistatud parklates.

Info: Uno Muruvee (527 3874) ja Riho Mäe (527 3894) ning Eesti Triatloni Liidust

Tudu triatloni võistluste kaart on leitav Eesti Triatloni Liidu kodulehelt. Samuti on võimalik seal ka eelregistreerida. Osavõtumaks täiskasvanutele 5 eurot, alla 18-a 2 eurot.

Auhinnad saavad: 3 esimest meest, 3 esimest naist, 3 esimest Tudu piirkonna meest ja naist, vanim ja noorim võistleja ning eriauhinnad. Kõik ülejäänud auhinnad loositakse lõpetanute vahel.

Osavõtjatel on võimalus kasutada Tudu sauna.

Ootame osalema, kaasa elama ja Eesti üht omanäolisemat triatloni toetama!

Uno Muruvee

Koolilõputervitus

Head lõpetajad! Kui vaadata tagasi Teie põhikooli ajale, siis Te olete tänaseks kõik täiskasvanumaks saanud, olete kõik tublit tööd teinud. Lõputunnistus käes ja lõpuaktuse elevuski juba seljataga.

On lõppenud üks etapp Teie õpingutes. See on aeg, mis tundub Teile vabanemisenä kooliseinte vahelt, vabanemisenä õpetajate ning vanemate manitsustest ja suunamisest ning igapäevastest koolitundide ettevalmistamisest. Ometi on see vabanemise rõõm üürrike.

Teie elus on saanud aeg, mil tuleb otsustada, mida teha edasi. Kas edasi õppida kutsehariduse või kõrghariduse omandamiseks? Nii või teisiti tähendab see jälle õppimist. Kuid me kõik õpime, sest tänane elu nõuab ajaga kaasaskäimist ja kõige uuega kursis olemist.

Kui Teie otsus on gümnaasiumis edasi õppida, siis selleks gümnaasiumiks on parim meie Vinni-Pajusti gümnaasium. See, mida tänane haridusminister räägib, gümnaasiumide õpilaste arvust, maagümnaasiumide kaotamisest või liitmisest, ei juhtu kohe päris kindlasti enne 3-4 aastat. Seega kallid lõpetajad, kes Te otsustate gümnaasiumis jätkata - selleks on parim meie gümnaasium.

Loodan südamest, et teete arukad otsused ja valite sellise lahenduse oma eluteel, mis on Teile südamele lähedane, huvipakkuv ja ka ühiskonnale vajalik.

Kuid koos vabadusega otsustada kaasnevad ka kohustused ning vastutus. Kui seni muretsesid Teie eest vanemad ja õpetajad, siis nüüd on see aeg ümber saamas. Ei ole võimalik end kellegi selja taha peita ja loota probleemi iseeneslikule lahendamisele.

Meie kaasaja ühiskond ootab täna üha julgemat ja aktiivsemat osalemist eesisevate probleemide lahendamisel.

Kui tänane majanduselu ei ole sellisel tasemel nagu peaks olema, siis Teil, kallid lõpetajad, on tulevikus selle parandamiseks kõik võimalused olemas.

Meie kõigi tänud kuuluvad ka pedagoogide perele, vanematele ja headele sõpradele, kes tänuväärset tööd teinud nii kasvatamisel kui õpetamisel, vaatamata erinevatele probleemidele ja raskustele, mis meie eluga kaasas käivad.

Toogu suvi Teile selgust otsustes, millist teed valida, mida teha edasi. Toogu suvi palju päikest ja rõõmu! Toogu suvi ka aega oma südamesse vaadata, aega enesega olemiseks. Mõtelge, millest olete unistanud? Mida soovinud? Ja olge julged oma unistuste teed käies! See on Teie, mitte kellegi teise elu. Soovin Teile edu ja kordaminekuid!

Õppige kuidas jaksate, vaadake maailmas ringi, teadke aga seda, et koju oodatakse Teid alati!

Toomas Väinaste, Vinni vallavanem

Vinni valla veemajandusprojekti elluviimise tegevustest

8. juunil 2012.a allkirjastas Vinni Vallavalitsus ühispaakujaga AS Merko Infra / AS Merko Ehitus / AS Merko Ehitus Eesti vahel lepingu Vinni valla veemajandusprojekti vee- ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimise projekterimis-ehitustöödeks Vinnis ja Pajustis. Tööde lõpptähtaeg on planeeritud 2013. aasta kevadesse. Lepingu raames on ette nähtud u 3,7 km veetorustike ning u 0,52 km kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimine.

Tegemist on „Vinni valla veemajandusprojekti“ hangetest viimase hanke lepinguga.

Projekti senine kulg

Veemajandusprojekti elluviimise eri etappidel vajalike spetsiifiliste tööde teostamiseks jaotati veeprojekti tegevused kuueks eraldi hankeks:

1. Hange 1: Projekti juhtimise teenus. Leping sõlmiti 27.12.2010 AS-ga Infragate Eesti. Leping lõpptähtaeg on 28.02.2013.

2. Hange 2: Vinni valla veemajandusprojekti ehitushangetel omanikujärelevalve ja FIDIC Inseneri teenuse osutamine. Leping sõlmiti 13.02.2012 ühispaakujaga P.P. Ehitusjärelvalve OÜ/ OÜ P.P. Ehitus/ Vetepere OÜ. Leping lõpptähtaeg on 31.01.2013.

3. Hange 3: Vinni valla veemajandusprojekti vee- ja kanalisatsioonitorustike ning puurkaevude rekonstrueerimise projekterimis-ehitustööd. Hankeobjekt jaotati riigihangete korraldamisel neljaks eraldi teostatavaks osaks: hanke I osaks eraldati vee- ja kanalisatsioonitorustike ning puurkaevude rekonstrueerimise projekterimis-ehitustööd Viru-Jaagupis, Vetikus ja Roelas; hanke II osaks koondati vee- ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimise projekterimis-ehitustööd Vinnis ja Pajustis; hanke III osaks vee- ja kanalisatsioonitorustike ning puurkaevude rekonstrueerimise projekterimis-ehitustööd Kadilas ja Kakumäel; hanke IV osaks vee- ja kanalisatsioonitorustike ning puurkaevude rekonstrueerimise projekterimis-ehitustööd Kütis ja Tudus.

Hanke nr 3 esimese osa (tööd Viru-Jaagupis, Vetikus ja Roelas) teostamiseks on sõlmitud 14.02.2012 leping ühispaakujaga KMG Inseneriehituse AS / Viimsi Keevituse AS / Lemminkäinen Eesti AS. Leping lõpptähtaeg on 29.01.2013. Käesoleval ajal on selle hanke I osa projekterimistööd lõpetatud ning Roelas on alustatud ehitustöödega. Viru-Jaagupis alustatakse töid juulis.

08.06.2012 sõlmiti leping antud hanke II osale: vee- ja kanalisatsioonitorustike

rekonstrueerimise projekterimis-ehitustöödeks Vinnis ja Pajustis.

Hanke nr 3 osades III ja IV arvatud veetorustike ja puurkaevude rekonstrueerimistöödest Kakumäe, Kadila, Kütis ja Tudus asulates oli vald sunnitud loobuma, sest veeprojektile eraldatud toetusle võimaldata täiendava toetusega on võimalik rahastada üksnes veeprojekti prioriteetsemateks arvatud osad, s.t hanked nr 1, 2, 4, 5 ja hankest nr 3 I ja II osa. 4. Veemajandusprojekti hankeplaanis oli Hankeks 4 määratud „Vinni valla ÜF veemajandusprojekti roovepuhastite rekonstrueerimise projekterimis-ehitustööd“ ning Hankeks 5: „Vinni valla ÜF veemajandusprojekti roovepuhastite rekonstrueerimise projekterimis-ehitustööd“. Riigihangete korraldamisel need kaks hanget ühendati ning korraldati üks riigihange: „Vinni valla ÜF veemajandusprojekti roovepuhastite rekonstrueerimise projekterimis-ehitustööd“. Leping Viru-Jaagupis, Vetikus ja Roela biopuhastite rekonstrueerimise projekterimis-ehitustööde teostamiseks sõlmiti 14.02.2012 ühispaakujaga KMG Inseneriehituse AS ja Viimsi Keevituse AS. Leping lõpptähtaeg on 24.01.2013. Käesoleval ajal on selle hanke projekterimistööd lõpetamisel ning ehitustöödega alustatakse kohe peale projekterimistööde lõppu.

5. Hankeks nr 6 oli arvatud Roelas asuva puurkaevuplante, vee- ja kanalisatsioonitorustike ning roovepuhastite ost OÜ-lt Roela Soojus Vinni vallale – nende ehitiste rekonstrueerimistööde abikõlblikkuse tagamiseks. Varade ost teostati 19.04.2011.

Kuna veemajandusprojekti kõikide hankelepingute kogumaksumus ületas SA KIKI poolt 11.06.2010 „Vinni valla ÜF veemajandusprojektile“ määratud toetuse suurust - 26 465 118 krooni ehk 1 691 429,32 eurot, koostakoostas projektijuht AS Infragate Eesti täiendava toetuse taotluse toetussumma suurendamiseks kuni ~25% võrra, mis on käesoleval ajal menetlemisel SA-s Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Oodatavad tulemused

Kogu projekti eesmärk on parandada ühisveevarustuse ja kanalisatsiooniteenuste kvaliteeti ja viia need vastavusse 2013. a jõustuvate nõuetega. Kavandatud tegevused on suunatud veevõrgu ja ühiskanalisatsiooni lekete vähendamisele, samuti infiltreruva lisavee koguse vähendamisele ühiskanalisatsioonis. Paigaldatavate veetöötlusseadmetega tagatakse Roelas ja Vetikus veevõrgu antava joogivee nõutav kvaliteet.

14.02.2012 ühispaakujaga KMG Insene-

riehituse AS/Viimsi Keevituse AS/ Lemminkäinen Eesti AS sõlmitud lepinguga „Vinni valla veemajandusprojekti vee- ja kanalisatsioonitorustike ning puurkaevude rekonstrueerimise projekterimis-ehitustöödeks Viru-Jaagupis, Vetikus ja Roelas“ on ette nähtud järgmised tööd: rekonstrueerida asulates kokku ca 2,07 km veetorustikke ning ca 60 m ajaühendust; rekonstrueerida asulates kokku ca 1,21 km kanalisatsioonitorustikke ning ca 26 m ajaühendust; rekonstrueerida ca 0,085 km survekanalisatsioonitorustikku Roelas; rekonstrueerida 2 puurkaevuplante Roelas, millele paigaldatakse ka veetöötlusseadmed; rajatakse üks uus asenduspuurkaevuplanta Vetikusse, millele paigaldatakse samuti veetöötlusseadmed; lammutatakse 2 amortiseerunud joogivee pumplat Roela alevikus; rekonstrueeritakse 2 roovepuhastite pumplat Roelas ja üks Viru-Jaagupis; Viru-Jaagupis tehakse kaevetööd Kesk tn ääres, Kooli teel, Koeravere teel, Kastani ja Kuuse tänavatel ning Kaasiku tn korterelamute juures, Roelas – Veski ja Aida tn ääres ning Veski tn korterelamute piirkonnas ja Vetikus: elamuid teenindavate vee- ja kanalisatsioonitorustike osas.

08.06.2012 ühispaakujaga AS Merko Infra / AS Merko Ehitus / AS Merko Ehitus Eesti Vinni ja Pajusti alevike töödeks sõlmitud hankelepingu kohaselt rekonstrueeritakse Vinnis kokku 3,1 km veevarustuse peatorustikke Põllu, Sõpruse, Muru, Tiigi, Kiige, Pargi ja Tammiku tänavatel ning Mõdriku teel. Pajustis rekonstrueeritakse 0,5 km ühiskanalisatsiooni Mäetõnu tänavalt kuni Linnu tn alguseni ning 0,6 km ühisveevärgi torustikku samas ulatuses ja lisaks ka Lepasaare tänaval.

14.02.2012 ühispaakujaga KMG Inseneriehitus / Viimsi Keevituse AS sõlmitud lepinguga „Vinni valla ÜF veemajandusprojekti roovepuhastite rekonstrueerimise projekterimis- ja ehitustöödeks Viru-Jaagupis, Vetikus ja Roelas“ on ette nähtud järgmised tööd: roovepuhastite hoonete rekonstrueerimine, sh tehnohoone ruumide väljaehitamine (soojustamine); roovepuhastite tehnoarajatiste (võred jm) ehitus; tehasevalmiduses kompaktpuhastite tame koos fosfori keemilise ärastuse sõlmedega; roovepuhastite rajatiste ja seadmestiku kuiv- ja märgkatsetamine; elektri- ja automaatikaseadmete paigaldus ja seadistamine; puhastusprotsessi tehnoloogiline seadistamine; olemasolevate biotikide rekonstrueerimine; olemasoleva roovepuhastite lagunemise ja mittevajalike ehitiste lammutus, puhastite territooriumi heakorrastamine, juurdepääsuteede rajamine, värvaga piirdeade paigaldamine. Mõõdaviigitorustike rajamine pealevoolu hulkade ühtlustamiseks pinnavee kõrgseisude puhuks.

Tänujumalateenistus

1. juulil toimus Viru-Jaagupi kirikus tänujumalateenistus, millel peeti mees Tarmo Linnase kümnenda teenistusaasta täitumist Viru-Jakobi koguduses ja 50. sünnipäeva.

Jutuluse pidas Mustvee koguduse õpetaja, kauaegne vaimulik Eenok Haamer, kes oli kunagi Tarmo Linnase õpetaja.

Fotol: Tarmo Linnast õnnitleb vallavanem Toomas Väinaste.

Vinni-Pajusti staadion sai meistrivõistluste tuleristsed

Eesti Võrkpalli Föderatsiooni ja Credit24 Rahvaliiga poolt läbi viidud kampaaniaga „Võrguplatsid korda“ sai Vinni Spordikompleksi tänu rahvahääletusele võrkpalliväljaku inventari. Taotluses oli lubatud, et väljaku rajamisel ja inventari paigaldamisel on abiks Vinni Spordiklubi Tammed liikmed.

On selge, et igale lubadusele peab järgnema ja tegu ning eile, so 28. juunil, paigaldasimegi koos Tudu võrgupoistega uued võrkpallipostid ja väljaku piirjooned ning tõmbasime pingule uue võrgu. Tehtu kasutuskõlblikkuse prooviks sai maha peetud ka esimene mäng Vinni-Pajusti ja Tudu noorte vahel. Väljaku ava-

võistlus toimus 7. juulil. Kutsute toetada Vinni taotlust on realiseerunud uue rannavõrkpalliväljaku Vinni Spordikompleksi juures.

Gustav Saar Vinni Spordiklubi Tammed

Peretoetuste maksmine 16- ja vanematele õppuritele

16-aastastele ja vanematele lastele, kes lõpetavad tänavu põhikooli, gümnaasiumi või kutseõppeasutuse, lõpetatakse peretoetuste maksmine alates kooli lõpetamisele järgnevast kuust.

Kui õpinguid jätkatakse samal kalendriaastal niisuguses õppeasutuses, kus õppimine annab õiguse peretoetustele, siis makstakse suvekuudel saamata jäänud toetus välja tagantjärele ning jätkatakse igakuist maksmist kuni õppimise lõpetamise või 19aastaseks saamiseni.

Igal lapsel on õigus lapsetoetusele kuni 16aastaseks saamiseni. Toetuse suurus pere esimesele ja teisele lapsle 2012. aastal on 19,18 eurot kuus ning pere kolmandale ja igale järgmisele lapsle 57,54 eurot kuus.

Lapsel, kes õpib põhikoolis, gümnaasiumis või põhihariduse baasil kutseõppeasutuses või kes on põhiharidusetaja ja õpib kutseõppeasutuses, on õigus lapsetoetusele kuni 19aastaseks saamiseni. 19-aastaseks saamisel maks-

takse toetust õppeaasta lõpuni.

Kui laps pärast 16-aastaseks saamist ei õpi, siis ei ole tal ka õigust lapsetoetusele. Nii lõpetatakse lapsetoetuse maksmine alates juulikuust väga paljudele tänavu põhikooli, gümnaasiumi või kutseõppeasutuse lõpetanud 16aastastele ja vanematele lastele.

Kui õpinguid jätkatakse samal kalendriaastal õppeasutuses, kus õppimine annab õiguse peretoetustele, siis pärast Eesti Hariduse Infosüsteemist õpingute jätkamise kohta andmete saamist makstakse suvekuudel saamata jäänud toetus välja tagantjärele ning jätkatakse igakuist maksmist kuni õppimise lõpetamiseni või lapse 19-aastaseks saamiseni.

Kui 16-aastane laps asub õppima välismaale, siis peretoetuse saamiseks peab lapse Eestis elav perekonnaliige esitama pensioniametile välismaale suhtuva õppeasutuse töendi, millest selgub, et laps jätkab õpinguid.

Elektriturg avaneb uuest aastast

Järgmise aasta algusest avaneb Eestis elektriturg ning kõik kodutarbijad saavad hakata valima elektrimüüjat. See tähendab, et elektrienergia muutub sarnaseks tarbekaupadele ja teenustele, mille ostmisel saab igapäev lähtuda enda soovidest ja vajadustest. Elektrienergia hakkavad pakkuma erinevad müüjad erinevate pakettidega, kelle seast saab endale valida sobiva.

Elektrimüüjat saavad hakata valima need elektritarbijad, kellel on enda nimel sõlmitud leping võrguettevõttega. See tähendab, et müüjat saavad valida kõik need inimesed, kes täna tarbivad elektrit ja saavad enda nimel ka elektriarve. Kui näiteks elektriostamiseks on leping korteriühistul või haldusfirmal, siis valib uuest aastast elektrimüüja ühistu või haldusfirma, mitte iga korter või inimene eraldi. Samas tasuks kõikidel ühiskondlikel ja korteriühistute liikmetel olla aktiivsed ning osaleda elektrimüüja valikul, sest lõpuks maksavad elektri eest kõik ühistu liikmed ja haldusfirmaga seotud tarbijad.

2013. aasta algusest saab soovi korral elektrit osta juba mõne uue elektrimüüja käest, milleks ettevalmistusi saab hakata tegema lähikuudel. Kodutarbijatele selguvad uued elektrimüüjad ja hinnapakettid selle aasta sügiseks. Erinevate turule tulevate elektrimüüjate selgumisel edastab riik selle kohta info kõigi kodutarbijateni nii postkasti jõudvate trükkide, riikliku kodulehe www.avatud2013.ee kui meediaväljannete vahendusel. Täna on teada, et lisaks Eesti Energiale ja Imatra Elektrile hakkavad elektrimüüki pakuma veel vähemalt kolm-neli uut ettevõtet.

Praegu pole veel selgunud, milliseks pakutavad hinnapakettid ja lepingutingimused kujunevad, kuid laias laastus on võimalik valida kolme variandi vahel. Esiteks turuhinnast sõltuv pakett, mille hind võib kuude lõikes erineda ning seetõttu on kulutusi täpselt raske prognoosida. Teiseks on fikseeritud pakett, mis võimaldab kulusid täpselt planeerida, sest teatud perioodiks lepitakse kokku kindlas elektrihinnas. Kolmandaks on võimalik valida kombineeritud pakett, kus teatud osa hinnast on üheks perioodiks fikseeritud ning ülejäänud osa sõltub turuhinnast. Need tarbijad, kes ei soovi või ei jöua enne 2013. aastat elektrimüüjat valida, elektrita ei jää. Neid varustab elektrienergia ikka edasi nende praegune võrguettevõtja. Sellisel juhul võetakse hinna aluseks eelmise kuu keskmine turuhind, millele lisandub ettevõtte mõistlik kasum. Kuna selline

variant ei pruugi tarbijale olla kõige soodsam, siis on soovitatav erinevate pakettide hindasid võrrelda ning alles seejärel otsustada, kas valida endale uus elektrimüüja. Erinevate pakettide võrdlemisel on oluline silmas pidada, et elektrituru avanemine mõjutab ainult kolmandiku igakuisest elektriarvest ehk reaalselt tarbitud elektrienergia hinda. Ülejäänud osa elektriarvest ehk võrguteenuse tasu ning maksud ei sõltu turu avanemisest. Kui näiteks täna on pere elektriarve 15 eurot kuus, siis elektrituru avanemine mõjutab sellest 5 eurot. See, kui palju täna 5 eurot uuest aastast väheneb või suureneb, sõltub

Vinni-Pajusti Gümnaasium teeb tulemuslikku tööd tarkade ja andekate lastega

Vinni-Pajusti Gümnaasiumis tehakse väga tulemuslikku tööd tarkade ja andekate õpilaste arendamisel: Vinni-Pajusti Gümnaasium jagab koos Rakvere Gümnaasiumiga maakonnas esimesteist kohta auhinnaliste kohtade (1.-10.) järgi vabariiklikel olümpiaadidel. Esikolmikusse mahtus veel ka Kadrina Keskkool 6 auhinnalise kohta.

Viielised

1. klass: Paula Linde, Gerda Väli, Kristin Aart, Lysandra Reidla
  - 2.a klass: Karmen Atla, Andra Erapart, Eneli Öun, Meribell Susi, Jandar Valem
  - 2.b klass: Hanna Marie Eliste, Grethe Reedi, Raimond Järg, Anastasia Šimuk, Mirttel Tovstik
  - 3.a klass: Maryte Mooses, Georg Daniel Vahtramäe, Annika Lehtmetts, Kristiina Kirss
  - 3.b klass: Teija Heiskonen, Helerin Lokutšievski, Rait Pärs
  - 4.b klass: Karmen Kukk, Jan Arnar Põldma
  - 5.a klass: Frantz Gregor Tomps, Kuldar Vakker
  - 5.b klass: Reimo Arba
  - 6.b klass: Laura Lillepuu, Kaivi Põldma, Tiit Vaino
  - 7.a klass: Adele Alavere
  - 7.b klass: Mart Vaino
  - 8.b klass: Laura Laks, Hanna-Kristin Vaide
  10. klass: Relika Toome
  11. klass: Maali Tamm
- Puuduvad andmed 9. ja 12. klassi kohta.

juba vabaturul konkrentsis tekkivast hinnast ja igaühe valitud pakettist ning tingimustest. Seega tuleb kõigile soovida kaalutletud valikuid. Elektrituru avanemine ei juhtu üleöö, mistõttu on riik tegelenud ettevalmistustega juba eelmise aasta teisest pooltest, et igal tarbijal jääks aega rahulikult muudatustega ja uute võimalustega tutvumiseks. Infot ja materjale jagatakse juba täna erinevate organisatsioonide, riigi ja ettevõtete vahendusel. Sügisel jõuab kõikide eestimaalaste postkastidesse ka täiendav trükk, mis käsitleb elektrituru avanemise erinevaid aspekte alates müüjate vahetamise protsessi üksikasjalisest tutvustamisest kuni tarbija õiguste kaitsmiseni. Samuti jagatakse infot läbi erinevate meediaväljannete, seminaride ja materjalide. Teeme kõik selleks, et elektrituru avanemine kulgeks sujuvalt ja arusaadavalt iga elektritarbija jaoks.

Timo Tatar,
Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi energeetika osakonna juhataja

Sepapoisid kütsid Kütis

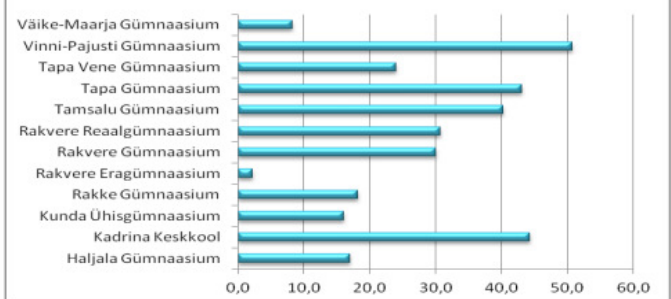

Juuni esimesel poolel toimusid Vinni vallas Rakvere Ametikooli Kütis sepikojas tehnikahuvilistele noortele sepitöö koolitus ja Vinni-Pajusti Gümnaasiumis metallitööga seotud õpitoad. Koolituse käigus osaleti ka Tartu Ahhaa Teaduskeskuse õpitubades. Rauda tuleb tagada seni, kuni see kuum on. Ütelus kehtib ka tänapäeval. Meister Toomas Muna juhendamisel alluta-

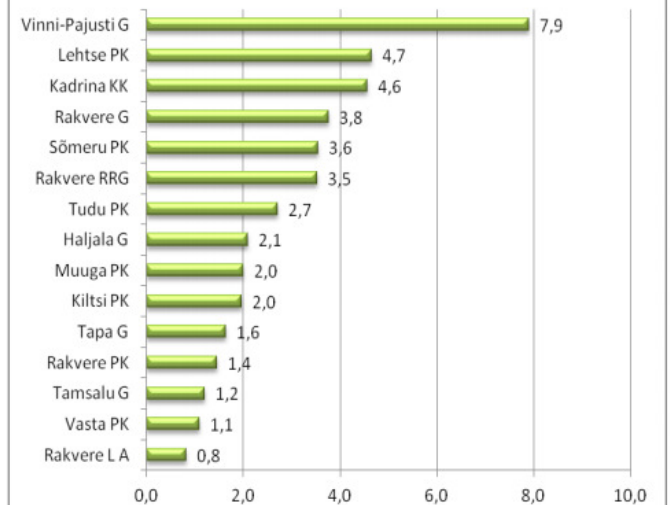
sid õpipoisid ja õpitüdruk Gerda Johanna rauda oma tahte. MTÜ Vinni Spordiklubi Tammed koostöös Rakvere Ametikooli ja ringijuhendaja Rein Leichteriga turgutasid noorte tehnikaalast huvitegevust. Projekt sai kaasrahastuse LEADER programmist, MTÜ Partnerid tegevusgrupist.

Gustav Saar
MTÜ Vinni Spordiklubi Tammed juhataja liige

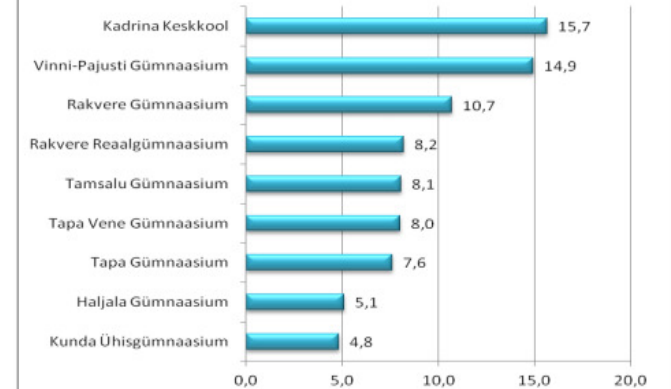
Gümnaasiumiõpilaste osalemine aineolümpiaadidel (100 õpilase kohta)

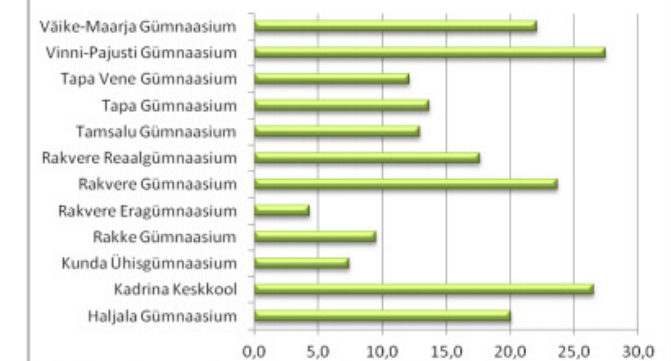
Auhinnakohti põhikooli olümpiaadidel (100 õpilase kohta)

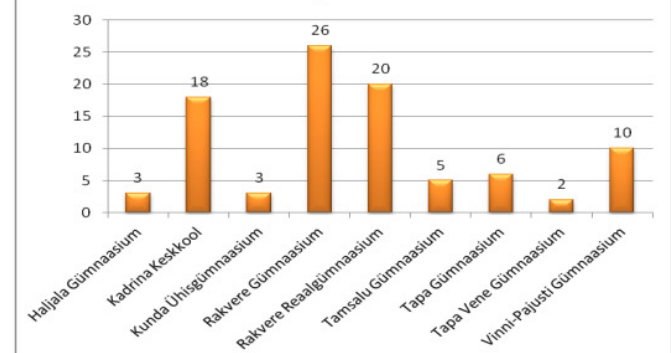
Auhinnakohti gümnaasiumi olümpiaadidel 100 õpilase kohta

Põhikooli õpilaste osalemine maakonna olümpiaadidel (100 õpilase kohta)

Auhinnakohti gümnaasiumi olümpiaadidel

Vinni-Pajusti Gümnaasiumi tulemused maakonna olümpiaadidel ja ainevõistlustel võrrelduna teiste maakonna gümnaasiumidega 2011/2012.õa (allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosalakond)

Vilde auhinna lugu

Pool sajandit tagasi sündis Virumaal tähelepanu äratanud traditsioon: maainimesed hakkasid tunnustama meie kirjanikke – pandi alus Eduard Vilde nimelisele kirjandusauhinna.

Selle pika perioodi jooksul on kogunenud hulgaliselt materjali sellest, kuidas sai teoks mõte kirjandusauhinna, kuidas toimus selle õige teose otsimine ja leidmine, kus ja kuidas toimusid kohtumised laureatidega ning millist osa on autasu etendanud meie kultuuripildis.

Kõigest sellest tahabki käesolev töö tänastele tegijatele teada anda.

EELLUGU

Pajusti, Koeravere, Inju, Kadila – kõik kunagise Eduard Vilde kolhoosiga liitunud külad – olid ammusest ajast tuntud aktiivse seltsielu paikadena, kus osati hinnata ka raamatut, selle tähtsust inimese vaimuilmal rikastamisel.

Teame, kuidas kolm kanget Jaani (Ots, Kreek ja Metsik) oma vähesed kopikad kokku panid, raamatuid ostsid ning lõpuks isegi oma raamatukogule aluse panid. Oma lugejatest moodustati raamatukogu toimikond, kogul oli oma pitsat kirjaga “Koeravere raamatukogu ja lugemistuba”. Kohalikke väikseid kogusid oli teisteski külates. Nurmetus, näiteks, aitasid inimesi raamatule lähemale koolmeister Peeter Lints ja selle kandi üks aktiivsemaid seltsitegelasi Marie Böckler. Veel rääkisid vanemad inimesed, kui suurejooneliselt tähistati Pajustis A. H. Tammsaare 60. sünnipäeva (1938) ning kohtumisi oli olnud Jakob Liiviga.

Raamatust kui väärtusest kõneles sageli hinnatud koolimees Volde-Ounapuu, 50 aastat suureks autoriteediks olnud koolmeister (K. Saaberi romaani “Härgamisi” saame temast ja tema suhtumisest raamatuse ilusa pildi). Niisuguste inimeste, nagu seda olid Heinrich Nurkse, Marta ja Erich Kreek, Hugo Vilu tegevus valmistas ette pinnast, millele hakkas toetuma kultuurielu sõjajärgsetel aastatel.

Juba esimesel kolhoosiaastal, kui kõik alles uus ja ebaselge ning probleeme kuhjaga, oli kolhoosijuhatusel aega ja tahtmist rääkida ka raamatust kui väärtusest inimese elus. Maakonna ajaleht kirjutas 24. veebruaril 1949. aastal sellest, kuidas Pajusti kolhoosi esimees August Room selgitas kirjanduse, eriti aga põllumajandusliku kirjanduse tähtsust maainimese elus. Juhatus valis kirjanduse ühiskondliku levitaja, eraldas raha raamatute ostmiseks oma majandi raamatukogudele, sõlmis lepingu maakonna keskraamatukoguga, et selle rändfondist kirjandust laenutada.

Mullu juba varasematest aastatest tuttav Valli Järvemägi, karusloomafarmi töötaja, aktiivne isetegevuslane, rääkis sageli oma tegemistest majandi klubis, raamatukogust, eriti aga sellest, kui aktiivselt kõigil kirjandusega seotud ettevõtmistel osalesid Valve Porgand, Johannes Maasik, Linda Vilu. Mäletan, et viimane ütles kord, et töö kasvatas teada, aga inimese tegi temast raamat.

Kui ühinesid Pajusti ja Vinni, otsustas üldkoosolek ristida oma majandi Eduard Vilde nimeliseks kolhoosiks. See oli erandlikuks nähtuseks, et majandile pannakse kirjaniku nimi. Ümberringi olid ikka Murrang, Koit, Uus Tee, Lenini-nimeline jne. Oli ilmselge, et Vilde nimi kolhoosi nimes inustas neid, kes olid koondunud raamatukogu ümber, kes pakkusid kolhoosnikele uut lugemisvara, korraldasid kirjandusõhtuid. Ilmekas oli ka 1952. aastal toimunud üldkoosolek, kus otsustati Ed. Vilde nimelise ja Uue Tee ühinemine. Kui maakonnast saadetud volinik major Purro (oli vist sõjakomissar) tegi ettepaneku muuta kolhoosi nimi ja hakata nüüdsest nimetama ühinenud suurt kollektiivi Budjõnnõ-nimeliseks. Muidugi naersid vildelased välja ja hääletasid teatud ettepaneku maha, jäädes kindlaks oma endisele nimele, Eduard Vilde nimele. Järelikult pidas rahvas lugu meie kirjandusklass-

sikust.

Veelgi enam hakati temast rääkima, kui kuulutati välja 1965. aasta Vilde-aastaks. Majandi kirjandusringi liikmed mõlgutasid mõtteid, kuidas tähistada suurt kirjanduslikku tähtpäeva, kuidas saaks austust avaldada mehele, kelle nime kolhoos kannab. 1964. aasta sügiskuudel liikus kolhoosimail mitmel korral Aadu Hint, kes kogus siit materjali oma raamatu “Eduard Vilde sammu” tarvis. Juhus viis Hindi ja mõned kolhoosinaised kokku Narva-Jõesuu sanatooriumis, kus jutuaajamiste peateemaks oli loomulikult Eduard Vilde 100. sünniaastapäev, aga ka see, kuidas seda Pajusti mail tähistada. Ja siin olevatki Aadu Hint välja öelnud idee Eduard Vilde nimelise kirjandusauhinna, mis oleks kolhoosirahva tunnustuseks suurele kirjamehele. Õeldust hakkasid kolhoosinaised otsekohe kinni, ja kui koju tagasi jõuti, hakati Aadu Hindi väljaõeldud raamatukogu ümber koondunud inimestega arutama: mõeldi ja otsustati, et väljapakutud mõte tuleb kindlasti ellu viia.

Enne kui oma mõtetega juhatuse ette julgeti minna, tuli midagi ka paberile panna: mida kujutab kirjandusauhind, kuidas leida see, kellele see auhind anda, mida arvestada kirjandusteose valiku tegemisel. See tähendas seda, et taheti koostada midagi autasu põhimääruse taolist dokumenti. Eespool mainitud Valli Järvemäe rääkis, et kõige aktiivsem selles ettevalmistustöös olevat olnud Emma Tamm, kes oli esialgse variandiga August Lepasaare juures käinud, seal koos mõned parandused teinud. Asi edenes ja 5. jaanuaril 1965. aastal läksid kirjandusauhinna nimel “võitlejad” juhatuse koosolekule, et saada juhtkonna toetus oma ettevõtmisele. Ja see saadi. Juhatus otsuse kolmas punkt kõlas nii: “Sisse seada Eduard Vilde nimeline iga-aastane kirjanduspreemia”. Hiljem asendati sõna “preemia” sõnaga “auhind”.

Järgnenud päevadel loeti, arutleti-vaieldi ja lõpuks märtsikuu alguspäevadel langetati otsus: Eduard Vilde nimelise kirjandusauhinna esimeseks laureaadiks saab Rudolf Sirge.

Samal ajal tegeldi aktiivselt sellega, kuidas tähistada Eduard Vilde 100. sünniaastapäeva nii, et see oleks meie suure sõnameistri vääriline. Raskeks läks siis, kui selgus, et pidustuste raskuspunkt tuleb Pajustisse.

MIKS JUST PAJUSTIS?

1965. aasta oli kuulutatud Vilde-aastaks. Kirjaniku suurt jubelilt kavatseti tähistada suurejooneliselt Tallinnas, kuid ometi läks kõik teisiti ning pidustused toimusid hoopis Pajustis. Miks? Pike-malt rääkis mulle põhjustest Ilmar Bork, pidustuste toimikonna üks liige. Ajal, kui teda külastasin, oli ta raskesti haige, kuid abikaasa Riita abiga suutis ta sündmusi edasi anda. Tema jutust selgus, et 1964. aasta lõpukuudel olid suure organisatorid Tallinnas jõudnud järeldusele, et pealinna kavandatud mälestusmärgiga ei jõuta Tallinnas õigeaegselt valmis. Tuli leida teine koht, kus suur vabariikliku tähtsusega üritus läbi viia. Ministrite Nõukogu aseesimees Arnold Green, juubelikomisjoni juht, Virumaa-mees ja Lepasaare hea tuttav, tuli välja ideega tuua pidustused Pajustisse, Vilde-nimelise kolhoosi. Ta selgitas esimehele, et Vilde on samuti seotud Virumaaga (sünnikodu mitte kaugel Pajustist). 1964. aasta viimastel päevadel andsid vildelased oma nõusoleku ning pingelised ettevalmistustööd algasid seda suurema pingega, mida selgemaks sai majandirahvale Pajustisse tulevate külastuste hulk. Pidustusi Pajustis peeti üleliidulise tähtsusega ettevõtmiseks, mille ettevalmistamisel hoidis silma peal ka Moskva.

“Et kolhoosi juhatuse 1965. aasta 5. jaanuari otsuses on sees punkt Vilde mälestusmärgi püstitamisest Pajustisse, läks asi väga kiireks,” rääkis Ilmar Bork. Ilmar Bork rääkis, et mälestusmärgi valmistamine ja ülesseadmine oli kolhoosiperlele omaette jul-

gustükk. Kõigele muule lisaks tuli välja, et mälestusmärgi asukohaks mõeldud maatüki on pinnas tugevasti läbi külmunud, meenutas projekti autor. Palju vaeva nähti graniitplokkide viimistlemisel ning raske oli tammepakkudest tagaseina kokkuseadmine nii, nagu oleksid raamatud üksteise peale laotud. Vilde allkirja (suurendatuna) valmistas majandi tubli sepp Herbert Öunapuu. Ühiste jõupingutustega lõpetati töö õigeaegselt: mälestusmärk avati 6. märtsil 1965. aastal. Pidulikl avamisel tegi päevakohase ettekande kirjanik Erni Krusten.

Edaspidi algasid kõik Vildegas seotud üritused kirjaniku mälestusmärgi juures.

NAINE, KES SUUTIS PALJU

Ed. Vilde nimeline kolhoos kasvas ja kosus, tegusamaks läks töö klubis, huvi kirjanduse ja kirjanike vastu suurenes märgatavalt. Selles kõiges oli oma osa Emma Tammel, raamatukoguhoidjal, kellel oli tahet ja jõudu töötamiseks veidi üle 30 aasta.

Emma Tamme õlule langeski kandev osa kirjanduse propageerimisel ja levitamisel, ta ei olnud üksnes raamatute laenuaja, ta oli eestvedaja, algataja, organisator, kas või näiteks kirjandusauhinna kättevõitmise protsessis. Ikka jagus tal hulljulgeid ideid nii täiskasvanute kui ka laste juhtimisel raamatute juurde. Ta tõi koolieelikud, poisid-tüdrukud raamatute juurde, luges neile muinasjutte, varsti järgnesid sellele tegevusele muinaslugude lavaleseadmine ja esinemised nii vanematele kui ka lasteaia arvukale perele. Koolialistegagi suutis ta hea kontakti luua: olid lugemistunnid, tutvuti uusimate noorsooraamatutega ning õpiti esinemiseks pidulikl koosolekut klubis. Stenaariumid koostas Emma Tamm ise. Ja niiviisi oskas ta laste kaudu ligi meelitada ka täiskasvanuid. Eespool juttu olnud Valli Järvemäe, üks tõsiseid tegijaid, kinnitas veendunult, et Emma oli just see, kes pani teda ja tema kaaslasid rebasfarmist lugema; Emma oli see, kes algusaastatel organiseeris auhinna raamatuteks väljalititud teoste eelneva arutelu lugejate seas; tema algatusel korraldati kohtumisi kirjarahva esindajatega. Tema ettevõtmistega tuldi kaasa, tema sõna maksis. Alates 1966. aastast oli ta kirjandusauhinna määramise zürri liige, üks toekama sõnaga otsustaja. Tema südikus, ettevõtmiste haare, sõnaosavus aitasid kindlasti kaasa sellele, et majandi juhatus leidis ikka raha uudiskirjanduse soetamiseks ja kirjanduslike ürituste korraldamiseks.

Kui ma veelkord meenutan Valli Järvemäe juttu, siis oli Emma Tamm lausa pakkunud uudiskirjandust lugejatele, iseloomustanud pakutavaid raamatuid ja lugejate arv kasvas, mitmetest aktiivsetest lugejatest said kirjandusõhtute tublid toetajad.

1974. aastal õnnestus sellel ettevõttlikul naisel ellu viia oma unistus – hakata kohapeal uut kirjandust müüma. Sündis järjekordne “pommudis”: Vildest avas ukseid oma raamatupood Pisuhand. Polnud see küll mingi päripood, aga siiski koht, kus igal esmaspäeval oli võimalik käia uudiskirjandusega tutvumas ja raamatuid ostmas.

Aga Emma Tamm läks veelgi kaugemale: ta leidis kontakti Vabariikliku Raamatukaubanduse töötajatega ning lepi piti kokku, et raamatubuss hakkab Vildes käima kaks korda aastas, tuues kirjasõna maainimestele koju kätte. Nende päevadel, mäletan, oli klubi fuajees palju huvilisi-ostjaid. Inimestele meeldis ka see, et väsimatu Emma hakkas vormistama ette tellimusi kolhoosi spetsialistidele vajaliku kirjanduse osas. Ja veel – tõelise oma ala fanaatikuna korraldas ta ka kirjasõna viimise majandi osakondadesse. Nii sai raamatu jõudmine lugejateni uut hoogu, lihtsamaks muutus auhinna raamatu välja selgitamine, sest neid, kes oma sõna seka ütlesid, tuli järjest juurde. Ja selles oli “süüdi” Emma Tamm, inimene, keda pidev tegutsemine elus hoidis ja kes lahkus koos tööga.

Endel Molotok

Oli tegevusterohke hooaeg

Sügisest sai talv, talvest kevad ja ongi jälle suvi käes – teeks siis väikese tagasi-vaate lõppenud hooajale.

Koos õppeaasta algusega alustasime ka rahvamaja ja kooli peaaegu 3 kuud väldanud ühisprojekti “Koduküla järje hoidjad”. Huvitavat tegevust ja üritusi jätkus nii väikestele kui suurtele, osavõtt oli aktiivne ja rohkearvuline, tagasiside positiivne.

Kibekiiresti pidime kokku saama laulu-rahvaga, sest juba oktoobris olime korraldajaks ja esinejaks maakondlikul vanavanemate tänupeol. Täishoo sai kollektiivide tegevus sisse novembris, kui lõppesid aia- ja põllutööd. Lustakal avaohtul hullutas ja tantsitas elurõõmsat rahvast ansambel “Meie Mees”, keda juba väga kaua oli ka esinema oodatud.

Jõulukuu nädalavahetustel läitsime advendiküünlad, nautisime ETAM-i meeskoori kontserti, veetsime kauni pühapäeva rahvamaja ja Johanna keskuse taidlejatega, aasta lõpetasime aga meeleeoluka ja rahvarohke seltskonnaõhtuga.

Aasta algus on alati rahulikum ja vaiksem, küll aga tuldi kokku kollektiivide siseselt kohviõhtuid pidama, et meenutada möödunud ja koostada uusi plaane.

Veebruar - rahvakalendri tähtpäevad – kohvilõuna söbrapäeval, lustiline vastlapäev, isegi minevikus tähistatud “meeste päev” ei jäänud tähelepanuta!

3. märtsil sõitis segakoor Toilasle I talvelaulupeole “Jää hääl”. Kirjasõnas neid emotsioone edasi anda pole võimalik, oma kollektiivi poolt saime vaid südamest öelda tänusunad korraldajale.

Jalgpalli jagus ka Vinni staadionile

17. juunil toimus Vinni-Pajusti staadionil Eesti 2012. a jalgpalli meistrivõistluste esiliiga kohtumine Rakvere JK Tarvas ja Tallinna FC Flora II võistkondade vahel. Tarva kodumäng peeti erandkorras Vinnis ning see oli edukas, sest punktirava sai võidu läbi tubli lisa. Võiduvärava lõi Henri Hang. Turniirtabelis hoitakse kolmandat kohta.

Väike samm ettevalmistumisel suusatalveks

Nii nagu pealkirjas märgitud, tegi Laura Rohtla juunis Otepääl treeninglaagriga taas väikse sammu suusatalveks ettevalmistumisel edasi. Laagris osales seitse murdmaasuusatajat ja kuus kahevõistlejat. Oli nii naissoo kui meessoos esindajaid. Noorim oli 15-aastane Elvast pärit kahevõistluse koondise liige Kristjan Iives ja vanim (kogenuim oleks ilmselt viisakam öelda) 32-aastane Kiviõlist pärit naiste suusakoondise liige Tatjana Mannima. Päevakava oli selline, et hommikuse treeninguga alustasime kell 9. Sõltuvalt päevast kestis see 2-3 tundi. Õhtuse treeningu algus oli kell 16 ning kestis 1,5-2,5 tundi.

Peale õhtusööki oli päeva kokkuvõtete ja treeningute analüüsi aeg ning toimusid sportlastega individuaalvestlused. Alates 8. juunist lisandus mitteametlikuna päevakavasse EM jalgpalliturniiri mängudele kaasa elamine.

Kümnepäevases laagris oli üks puhkuspäev ja üks päev ühe treeningkorraga; ülejäänud päevadel oli 2 treeningut. Treeningtunde kogunes 30-35 ja kilomeetreid 300-350 km.

Kuna ilmaolud ja Tehvandi rulliraja ning Otepääl ümbruse kergliikumisteede seisukord olid treeninguteks head, siis saime päris palju rullsuuskadel harjutada.

Korra käisime ka Kekkose rajal jooksmas. Tegime suure, nõ. Amfiteatri-Purakamäe ringi ka juurde. See kaar annab tavapärasele 14 km ringile veel 6 km juurde.

Tavapäraselt tuleb juunikuus hakata sääskedega lahinguid pidama. Seekord veel suuremaid probleeme polnud.

Laagri alguses tehtud tavapärasest testid näitasid, et tervikuna olid sportlased samas seisundis võrreldes aastataguste tu-

Ja siis, 18. märtsil, täitus meie oma maja kvartettidega lähemalt ja päris kaugel. Projekti “Kvartettide kevadootus” lõppüritus algas. Imeline päev oli. Tagasisidet ja tänusunu jätkub tänaseni, oodatakse pikisilmi ürituse jätku.

Aprillikuu algas laulupühapäevaga – külas oli Virumaa Poistekoor ja Virumaa Noorte Meeste koor. Jätkusid ka traditsioonilised kohvilõunad, samuti sai teoks tutvumisreis Avinurme Puiduaita ja Elulaadikeskusesse.

Mais võõrustasime taas külalisi – laulustit töid kammerkoor Solare ja nende sõpruskoor Edela-Soomest.

Meie oma segakoor andis viimast lihvi vabariikliku suvesimmani lauludele, tant-surahvas aga maakondliku seeniortant-supäeva tantsudele.

Ja nüüd ongi tantsijatel tantsupeo tantsud tantsitud, lauljalatel Moostes marmutkooris lauldud, kollektiivide aastaringset küll kodus, küll võõrsil esinemised teostatud – tegus hooaeg seega lõppenud.

Tänan kõiki tegusaid inimesi, väikseid ja suuri: lauljaid, tantsijaid, pillimehi, toetajaid, häid nõuandjaid, aktiivseid osalejaid. Ainult tänu teile kestab meie kultuuri- ja seltsielu järjepidevus. Nautigem suve, ammutagem positiivset energiat, leidkem üles kõik ilusad hetked ja hoidkem ikka üksteist.

Suve lõpetamiseks ongi juba ettevalmistused alanud ja loodame, et see teostub 20. augustil.

Sellest kõigest täpsemalt aga edaspidi – seniks imelist suve ja kosutavat puhkust!

Reet Alavere

Flora farmklubile oli see esimeseks kaotuseks.

Erilist heameelt valmistas töik, et pealtvaatajaid oli meie matšil rohkem – 125 jalgpallifänni. Nii sai tuleristsed ka Vinni Spordiklubi Tammed poolt PRIA projektirahade toel äsja paigaldatud 200 kohaline tribüün.

Gustav Saar

lemustega. Kahevõistlejate ja murdmaasuusatajate vahel olid suurimaks erinevuseks tulemused 2 minutit kestnud nn kelgutestil, millega kontrollitakse sportlase ülakeha erialast jõuvastupidavust. Siin olid murdmaasuusatajad selgelt paremad.

Sportlased, kes maikuus tegid rohkem pikki hüppeseeriaid (8x 50-60 sammhüpete tasasel), näitasid paremaid tulemusi ka 10-hüpete märke. Hüppetest näitab ära, kui kvaliteetselt suudab sportlane teha suusakeppidega imitatsiooni treeninguid ja jooksutreeninguid.

Imitatsioonijooksud 4 erinevas intensiivsustsoonis 1,4 km pikkusel ringil aitasid kontrollida Tartu Ülikooli Tippspordi-uuringute keskuses fikseeritud aeroobse ja anaeroobse läve tasemeid (reeglina on aeroobse läve tase 140-160 l/min ja anaeroobse läve tase 170-185 l/min).

Saime kõrvalt näha ka Venemaa sportlaste treeninguid. Milles tuleb Vene ettevalmistussüsteemi esile tõsta on, tehniline sooritus rullidel ja suusakeppidega imitatsioonijooksus. Hästi palju pööratakse tähelepanu tehnikale ja püütakse võimalikult täpselt imiteerida talvist suusatamise liigutust.

Jõusaali treeninguid ei näinud, kuid Youtube'i videod kõnelevad selget keelt – ka siin käib “ellujäämiskursus”.

Tervikuna saab lõppenud laagri hinnata edukaks. Sportlased said tõsise koormuse ja väsimusfooni, mille pealt on eeldusi superkompensatsiooni tekkimiseks. Kuni 25. juunini toimub treeningtöö individuaalplaneid kohaselt kodukohtades.

Järgmine laagri Otepääl on 25. juunist-4. juulini.

Kalmer Tramm
murdmaasuusatamise ja kahevõistluse treener

Kas SINA võid öelda, et ei reosta põhjavett?

On tavaks arvata, et Eestis ei ole puhta vee puudust karta vaja. Meil on ju meie sood ja rabad, jõed ja järved, vihma ja lund sajab meil isegi liiga palju.

Kuigi maailmamastaabis on lood puhta vee osas tunduvalt kehvemad, peame ka meie mõtlema enda ja oma laste tulevikule.

Just sellepärast on juurdepääs puhtale veele üks tähtsamaid elu arengu- ja jätku küsimusi, sest kui ei ole vett, ei ole ka tulevikku. Hoiame oma põhjavett!

Eestis saadakse suurem osa põhjaveest settekiivimite ülemistest kihtidest, seal, kus on soodsad tingimused sademe- ja pinnavee maasse imbumiseks, s.t. kus toimub intensiivne veevahetus. Inimtegevuse mõju põhjaveele algas koos ale-põllunduse levikuga ning jätkus asulate ning tööstuse tekkega.

Suurem osa puurkaeve ammutab vett ordoviitsiumi põhjaveekogumi kihtidest. Asustatud aladel on põhjavee ülemised kihid on käesoleval ajal kahjuks juba enam-või vähemal määral saastunud, kusjuures saasteallikateks on enamasti punkt-reostusallikad nagu prügilad, endised nõukogude sõjaväebaasid, tööstusettevõtted, maapiirkondades farmid ja väetishodlad. Samas on ka vesi tihti kõrgendatud raua-, lämmastikühendite ning fluorisaldusega.

Jääkreostusega alad ohustavad inimeste tervist. Nimetatud ala kasutamine on elanikele suureks majandus- ja terviseriskiks ning vastutus varasema reostuse ohustamise eest pole täpselt määratletud.

Põhjaveele on ohtlikud ka lekkivad kanalisatsioonirajatised, reostunud vee juhtimine põhjavette, väetiste ja mürgemikaalide kasutamine põldudel ning muud tegevused, millega kaasneb vee lahustuvate ohtlike ainete teke või keskkonnaavariide võimalus.

Kahjuks jätkavad kaasajal põhjavee reostust need vastutustundetud põllumehed, kelle sõnnikuhoidlad ei vasta kehtestatud nõuetele, kes ei väeta põlde hea põllumajandustava kohaselt. Vee kvaliteet on kergesti mõjutatav majaomanikel, kelle kuivkäimla või põllumajandushoone asub kaevu sanitaarkaitsetsoonis, samuti neil inimestel, kelle reovee kogumiskaev ei ole hermeetiline või reovee imbväljakutel puudub biofilter. Seega võib iga selline kogumiskaev olla potentsiaalne põhjavee reostaja.

Kui ei ole just karstiaala ei anna reostus koheselt tunda. Aega võib võtta isegi

aastakümneid seni, kuni maapind on niivõrd reostunud, et ei suuda aegade jooksul kogunenud reostust enam filtreerida. Lisaks on meie piirkonna omapäraks põhjavee nõrk looduslik kaitstud (nt karstialad)

Mis on karst?

Karstiks nimetatakse nähtust kui kivimite lahustumise tagajärjel tekivad maa-alused koopad ja nende koobaste sissevarisemisel isearalikul pinnavormid. Liikuv põhjavesi, mis on happeline (see osa, mis on pärit atmosfäärist) lahustab kivimeid, mille tagajärjel tekivadki nn maa-alused koopad ehk karsti koopad.

Karst on levinud nähtus Põhja-Eestis ordoviitsiumi lubjakivide avamusalal, mille loodus, ennekõike veesüsteem on õrnem, kui me arvata oskame.

Karstialal esineb rohkesti väikseid lehtreid, lohke ja avalõhesid. Karstilehtreite ja lohke laius on kuni 6 ja sügavus kuni 1,5 m. Karstilõhed on kuni 0,3 m laiad ja 0,5 m sügavad. Karstialadel on pinnavee neeldumist, ajutisi järvi ja maa-aluseid jõgesid ehk salajõgesid. Karstivesi väljub maapinnale rohkete karstiallikatena.

Karstumine muudab maapinda ja takistab maa kasutamist. Sellepärast tuleb karstiga arvestada ehituste planeerimisel, sest see võib kutsuda esile maapinna sissevarisemisi.

Karstialad on kõige ohtlikumad saastumisalad, kuna lõhede ja koobaste kaudu

võivad reostusained sattuda otse põhjavette. Lohakus karstialal peegeldub kohe ka põhjavees. Pandivere piirkonnas paikneb 1 m³ põhjavett 50-100 m³ suuruses kivimimahus. Isegi mõned liitrid kemikaale võivad reostada põhjavee kümnete hektarite suurusel alal.

Teadusta keskkonnaametit karsti uuest tekkkohast, mille tunnend ära vee kevadise neeldumisest.

Kogumiskaevud korda

Talud, suurfarmid ja eramud kasutavad lokaalseid kogumiskaave. Valla poolt planeeritakse kaardistada kõik haldusterritooriumil asuvad reovee kogumiskaevud. Uuringud on näidanud, et kuni 80% olemasolevatest kogumiskaevudest mingil määral lekivad. Sette- ja kogumiskaevude omanikud peaksid oma kaevud nõuetekohasteks ümber ehitatama, et need saaksid vett pidavateks.

Seni kasutusel olnud raudbetoon-rõngastest ehitatud kogumiskaevude süsteem on tegelikult keskkonnakahjulik, sest Eestis puuduvad seni nii kvaliteetsed raudbetoonelemendid, millest veetihedaid kaave ehitada.

Heitvee ja fekaalide veo ning purgimisega on lubatud tegelda ainult vastava, nõuetekohase jättmeloa või veerikasutusloa omanikul. Kogumiskaevu peab tühjendama vähemalt üks kord aastas ja veoteenuse osutajalt saadud kvitintid peab säilitama.

Õnnitleme sünnipäevalapsi!

Aastad nagu hallad

käivad üle elutee

See, kes hinges rõõmu kannab,
kunagi ei vanane

Juulikuus:	89 Elisabet Reisel
96 Karl Loopmann	88 Helena Golubeva
88 Silvia Rebane	88 Klaudia Neemoja
88 Helga Nirgi	87 Saima Parts
87 Erna Laansalu	86 Aino Epner
87 Aino Sekk	85 Eduard Lepik
87 Helmut Nirgi	84 Erika Rästas
84 Hilda Toom	84 Alise Vaasma
83 Andrei Pitke	84 Valda Onton
82 Ivan Aleksejev	83 Valve Saarne
82 Virve Jõemägi	82 Elviine Ruben
81 Ingrid Tedre	82 Irja Vaarmets
80 Aino Lõiv	81 Alma Kivisev
75 Aili Kongi	81 Helmine Lumiste
75 Eevi Mändla	81 Uberr-ANTS Jaksen
75 Lidia Tõruke	81 Hillar Tõnne
75 Aime Vain	81 Hannela Mosin
70 Uno Kikerpuu	81 Alviine Udevald
70 Teet Ottin	80 Fridrich Rohtma
70 Mati Tisler	75 Linda Koplak
Augustikuus:	75 Aleksander Jazõkov
91 Vilma Ong	70 Kaarel Aasa
90 Ilse Koovits	70 Endla Mit
89 Evi Kadaja	70 Helmi Neemre

Kes ei soovi, et tema sünnikuupäev ja vanus avaldatakse infolehes, palun andke sellest teada vallavalitsusse tel. 325 8665 või 325 8650.

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.

Tel: 55 40 150

Juhised, kuidas teha lõket ja grillida vastavalt ohutusnõuetele

Lõkke tegemisel pea meeles, et täiesti ohutu tule tegemist ei ole olemas ning seetõttu ole alati valvas ja hoiu tule silm peal. Nii saad õnnetu juhitud ise põlengu kiirelt ära kustutada ning suurem kahju jääb tekkimata.

Lõkke tegemine

Tee lõke pinnasele, mille ümbrus on puhas ja kuivanud taimestikust ja muudest süttivatest materjalidest.

Alla 1-meetrise läbimõõduga lõkkekohta ohutu kaugus hoonetest ja põlevmaterjalidest (puuriit, oksahunnik jne) on vähemalt 8 meetrit ning metsast vähemalt 10 meetrit.

Kustutamiseks hoiu käepärast kahekilone tulekustuti või ämber veega (10 liitrit).

Üle 1-meetrise läbimõõduga lõkkekohta ohutu kaugus hoonetest ja põlevmaterjalidest (puuriit, oksahunnik jne) on vähemalt 15 meetrit ning metsast vähemalt 20 meetrit.

Kustutamiseks hoiu käepärast kaks kahekilone (või üks kuuekilone) tulekustuti või kaks ämbrit vett (kokku 20 liitrit).

Vältimaks lõkkest lennanud sademest alguse saanud tulekahju ära jätta tuleaset kunagi järelevalveta. Peale tule tegemist kustuta põlemisjääd hoolikalt ära.

Üle 3-meetrise läbimõõduga lõkke tegemiseks on vaja juba päästeskuse luba. Loa taotlemiseks vajalikud juhised

annab päästeala infotelefon 1524.

Avalikul üritusel lõkke tegemise koht ja tule leviku piiramiseks vajalike tulekustutusvahendite kogus kooskõlastatakse avaliku ürituse korraldamisel asukohajärgse päästeteskusega.

Grillimine

Grillseade asetatakse väljapoole hoonet tasasele mitterütmilisele pinnasele.

Kui hõõguvat sütt valmistatakse kütepuude või muu põlevmaterjali põletamisel lahtise leegiga, siis olgu grill vähemalt 5 meetri kaugusel hoonetest, põlevmaterjalidest, metsast ja kuivanud taimestikust.

Kui kasutatakse valmis grillisütt või muud hõõguvat materjali, siis peab grillseade olema vähemalt 2 meetri kaugusel hoonetest, põlevmaterjalidest, metsast ja kuivanud taimestikust.

Käepärast hoiu alati ka esmased kustutusvahendid (tulekustuti, anum veega vms).

Elektri- ja gaasigrilli kasutades lähtu tootja poolt kaasa antud ohutusjuhistest. Pärast grillimist ära unusta põlemisjääke hoolikalt kustutada.

Kattega lõkkekoht

Kattega lõkkekoht on mittepõlevast materjalist tehtud kattega seade või rajatis, mis ei ole küttekolle, kuid millel on suitsulõõr ja sädemepüüdja ning mis piirab tule tegemise koha vähemalt kahelt küljelt ja alt mittepõleva materjaliga. Kat-

tega lõkkekohal võrksädemepüüdja kasutamisel on metallvõrgu ava külje pikkus alla 5 millimeetri.

Kattega lõkkekoht rajatakse tasasele pinnasele ja vähemalt 5 meetri kaugusele hoonest, metsast või põlevmaterjali lahtisest hoiukohast.

Kattega lõkkekohta avatud külgedel asuv maapind kaetakse vähemalt 1,5 meetri ulatuses liiva, killustiku, kiviplaadide või muu mitterütmilise materjaliga. Kattega lõkkekohta mitteavatud külgedel asuv maapind kaetakse vähemalt 0,5 meetri ulatuses liiva, kruusa, killustiku, kiviplaadide või muu mitterütmilise materjaliga

www.rescue.ee

Vajalikud telefoninumbrid

Hädaabi 112
Politsei 110
Päästeala infotelefon 1524
Perearsti nõuandetelefon 1220
Keskkonnainspeksioon 1313
Elektririkked 1343
Usaldustelefon eesti keel 126
Usaldustelefon vene keel 127
Maanteeinfokeskus 1510
Autoabi 1888
Mürgistusteabekeskus 16662

Sündis inimene!

Olge tublid isad-emad,
küll saab inimene temast...

Robert Kanna - 22. mail
Lauri Veedla - 22. mail
Markus Aidma - 30. mail
Loretta Liselle Tiiter - 4. juunil
Ketter Vahermäe - 12. juunil
Kerli Vahermäe - 12. juunil
Kennet Soima - 13. juunil

Õnne emale ja isale, õnne maimekesele!

MÜÜA KÜTTEPUID
VINNIS. Tel: 5783 8999

HALUVABRIK saeb ja lõhub
KÜTTEPUID. Tel 5895 6770.

Mälestame lahkunud vallakodanikke

Aeg peatub hetkeks igaviku sillal...

Toivo Virks	31.03.1953 – 24.05.2012
Vera Semenkova	01.01.1926 – 03.06.2012
Helju Kivisalu	22.08.1929 – 23.06.2012
Ülo Toome	28.08.1941 – 27.06.2012

Täname!

Roela Lasteaed-Põhikool tänab kõiki lasteaiaste emasid-isasid ja nende pereliikmeid ning kooliõpilasi ja -töötajaid, kes aitasid kaasa laste mänguväljaku korda tegemisele. Tänu Teile sai valmis lasteaiavõrkaed ja roniredeli, karussellide, kiikede alused ning täideti traktori poolt tekitatud roopad.
Direktor Maret Tralla

Vinni valla puuetega laste suvelaager

toimub 6. - 10. augustil Johanna keskkuses Lepiku külas koos väljasõitudega.
Invabuss toob lapsed hommikul laagrisse ja viib õhtul koju tagasi. Laagrit rahastab Eesti-Hollandi heategevusfond Päikeselill.
Kontakt tel. 526 9408 Ülle Allika või 325 8663 Mirjam Selli, Tiit Ivanova.

Soovin rentida heina- ja põllumaad Lääne-Virumaal, asjaga KIIRE!

Kontakt: Argo. Mobiil: +372 56 663 816, Fax: +372 322 0055
e-mail: argo@partneras.com, info@partneras.com.

Hoonete ehitusprojektid, soojustusprojektid, detailplaneeringud ja restaureerimisprojektid.

OÜ Nelia, tel.nr. +372 5650 4063.

Koduvalla Sõnumid

Väljaandja: Vinni Vallavalitsus (Tartu mnt 2, 44603 Pajusti).
Tel 325 8650, 5565 9396, e-post: vallavalitsus@vinnivald.ee, hilje.pakkanen@gmail.com.
Toimetaja Hilje Pakkanen

Suur tänu kaastööde eest! **Järgmise kaastööde esitamise täht on 13. august.**